

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt -- kr.
 Félévre . 5 " -- "
 Negyedévre 2 " 50 "
 Egy hóra 1 " -- "
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és

Kiadóhivatal:

F. J. Mac, Simonffy-ház,
 a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámítás mel-
 lett vétetnek fel.

A SZABADELVÜPART KÖZLÖNYE.

Nép és csöcselék.

Budapest, április 20.

A szélső baloldalnak egyik fiatalabb tagja már több nappal ezelőtt kijelentette abbéli szándékát, hogy a kormányt, különösen pedig Hieronymi Károly belügyminisztert egy mérges interpellációval „Kossuth halála és a gyászszertartások idején elkövetett visszaélések és rendőri és katonai brutalitások tárgyában,” melyek a tömegesen összegyűlt, de békés nép ellen követettek el, továbbá egy Keresztes nevű munkás halála tárgyában, aki egy puskatussal a fején ütött seb folytán meghalt, a falnak szorítja. De, bizonytalán öregebb és higgadtabb kollégái tanácsára, ismételt elhalasztotta az interpellációját a fiatal képviselő, míg végre mégis előterjesztette. A hosszabb ideig visszatartott beszéd, melylyel az illető képviselő interpellációját indokolta, a „visszatartás” folytán csak élesebb, szenvedélyesebb lett, de sem igazságosabb és méltányosabb, sem hatásosabb; és az őt úgy, szigorú tárgyilagosságban, mint államférfiui felfogásban messze fölülmű Hieronymi oly leckét adott a fiatal embernek a „nép- és csöcselékről”, melyet egész politikai pályafutásukra jól megjegyezni igen előnyös lenne nemcsak a kissé naiv és izzófejű interpellálónak, hanem szélesebb „temperamentumos” köröknek is, melyek nagy előszeretettel és hévvel szoktak hivatkozni a „derék és ártatlan népre”.

Igaz, a magyar nép általában és Budapest fő- és székváros népe különösen is mindig tiszteletre méltó s oly alkalmakkal, mint pl. Kossuth temetésénél, a nagy liberális gyűlésen és a katolikusok gyűlésén is, szinte bámulatot érdemlő: ezenkívül, tíz- sőt százezerrel egy tömegben összegyűlve, oly fegyelmet, oly méltóságot tanusított ez a nép, melyet sok parlamentnek kívánnánk.

Ilyen a mi népünk; de csöcselékünk nem jobb, mint más nemzetek vagy nagy városok csöcseléke és — mint Hieronymi oly egyszerűen és e mellett mégis klasszikusan találóan megjegyezte, — embertömeg, mely tégladarabokkal megy tüntetni, már nem ártatlan „nép”, hanem kihágásokra kész és felzigatott csöcselék; ha ezen felül ablakokat dobál be és gunykiáltások közben a rendőrséget és katonaságot megdobálja, akkor már nem is ártatlan, hanem bűnös, tehát büntetendő. Ha egyetemi hallgatók kettésével felkeresik a háztulajdonosokat és felszólítják őket, hogy tűzzenek ki fekete zászlókat, ezt még lehet tűrni, sokan tán dicsérik is, de ha valaki beállít a háztulajdonosokhoz és fenyegeti őket, hogy ha a fekete zászlót ki nem tűzik, beverik az ablakjaikat, sőt lerombolják házaikat; ha utóbb aztán egyes bandák a rendőröket lökdösik, rugdossák és megsebesítik, az utcai lámpákat rombolják, mellékutakban éppen fosztogatni akarnak akkor az állami hatóság már többé nem tüntető tanulókkal áll szemben, hanem

felbujtott vad féktelen csöcselékekkel, melyet csak karhatalommal, a lekérelhetlenebb szigorral lehet megfékezni, rendhez és nyugalomhoz visszaterelni. Hova jutottunk volna a magasztos temetési menettel, ha az államhatóság előbb szigorú kézzel el nem nyomja a kihágásra való kedvet, a csöcselék brutalitását? Valóban, senkinek sincs több oka, mint éppen a Kossuth-kultusz legszenvedélyesebb önzőinek, hogy az érélyes belügyminiszter iránt hálások legyenek a gyorsaságért és komolyságért, melylyel véget vetett a csöcselék rut garázdaságainak. Ha elmulasztotta volna ezt, Kossuth fiai soha meg nem engedik a nagy halott elszállítását az utcai zavarások városába és mind az a fenkölt érzélem, melyet az emlékezetes temetés keltett bennünk, meg lett volna tagadva, örök gyalázat nehezedett volna hazánkra, nemzetünkre, ha ily okokból még a halott Kossuthnak is kerülnie kellett volna Magyarországot.

Azt vethetik ellenünk, hogy hiszen a népben, melynek magunk tisztelettel és bámulattal adózunk, az ugynevezett csöcselék is befoglaltatik. Erre a feleletünk, hogy igen, a csöcselék is ott van, hol a nép megjelen; de elenyészik a népben fizikailag és erkölcsileg mert nálunk szerencsére túlnyomó többségben van a nép. Ezzel épp úgy vagyunk, mint képviselőházunkban a hangnemre vonatkozólag. Szeretünk szabadon, hangosan és népszerűen beszélni; de képviselőhá-

A „Debreceeni Ellenőr” tárcája.

Mater dolorosa.

Ide-oda immár lehet három éve . . .
 S most is előttem áll szép szomorú képe.

Egyszer céltalanul, mért? hova? — nem tudván,
 Csatangolok végig a Szent-Márton-utcán.
 Az egyik kapuból vidám énekhangok,
 Csintalan szerelmes ária hallatszolt.
 Valami opera — ahá, már emlékszem,
 A Vig operában hallottam a léten.
 Megyek a kapuba s meglátom őt ottan,
 Szép szomorún, ahogy előttem áll mostan.
 Hallgatom a hangját, elnézem az arcát,
 Lelkének, szívének rajta erős harcát.
 Többet beszél ez arc, sokkal többet róla,
 Mint az az ária, az a vidám nóta.
 Látom mozdulatán a színpadnak hölgyét,
 Arca játéka dalát hogy követték . . .
 Látom szemében azt a tüzet égni . . .
 Tudom: most is ott van, azt hiszi, úgy érzi . . .
 Pedig a kép többi körüllevő része.
 A sötét kapualj s a ház vegyes népe,
 Két gyermek a karján, harmadik mellette —
 Mennyire nem illett duo-jával egybe:

„Daloljunk és szeressünk,
 Addig, amíg lehet;
 Ki tudja: csókolód hejh
 Holnap még kedvesed? . . .”

„A szép napok letűnnek
 S velük az ifjuság;
 Nincs ami visszahozzon,
 Letűnt aranyvilág!”

Hullanak is aztán a sok erre-arra,
 Meg-meghajol hozzá, mint egykor a tapsra.
 Oh a tapsok . . . mintha még most is ballanák,
 Könny toltult szemébe, tovább nem folytató.
 Chansonokba kezdett, csapodár dalokba,
 Pajkosabbnál pajkosb nóták jöttek sorra.
 Hallottam ám egyet, soha sem felejttem.
 Egy provençei népdalt, szerelem szól ebben
 És a szíve szólott, láttam is az arcát,
 Lelkének, szívének rajta erős harcát.
 Hallottam és láttam: otthon a Provence-ban,
 Ott az áldott földön, déli napsugárban
 Hogy köti a kévét, míg vérét forraja
 A délvidek napja s belekezd a dalba.
 Szerelem szavába, szerelem dalába . . .
 Könny toltult szemébe most is e nótára:

„Ott éünk egymással
 Kertekben, Szélem! —
 Tele fehér rózsával
 Hová csak ér a szem.”

„A hűvös nyári éjben
 Abrándos csalogány
 Csattogja hozzá: éljen
 A hű legény s leány.”

Kínpadon daloltad mindenik szép szavát,
 Oh te pellengérré állított anyaság!
 Mennyire megcsúfolt e gyönyörű nóta,
 Szép szomorú asszony, Mater dolorosa.

Pekry Károly.

„A baba”

(Böhözat 3 felvonásban. Irta Szécsi Ferenc. Bemutató előadásul adatott ápril 20-án.)

— Száznyolcvanhatodik előadás. —

A nemzeti színház legújabb repertoire-darabja, a nálunk tegnap színre került „baba” olyan vaskos bohózat, amilyennel a nemzeti színház még aligha szolgált. Olyan vaskos bohózatot, amilyet németek valaha irtak s amilyennél különbet a legkevésbé sem válogató színház ak sem igen produkáltak. Félig-meddig lehetetlen alakokkal, tótágast álló karakterekkel, váratlan fordulatokkal, de mulatságos keretben, kacagást, nevetést idézve elő. A helyzet-bohózatok egyik legdrasztikusabb darabja ez a Szécsié, a melyben a félreértések egymásra tornyosulnak. Mikor A. lép a színpadra, ott rendszeren B.-ét várják s ez a B. kapja azt, a mit A.-nak akartak adni. És így tovább, úgy, hogy a legmulatságosabb helyzetek kerülnek össze.

Meséje következő:

Érdy György nyugalmazott őrnagynak a lányába szerelmes Firtzky Zsóka, a ki igen hóbortos fiatal ur, mert a lány ablaka közelében énekel, de nem mutatja magát. A leány az ismeretlen urfiba beleszeret s vágyakozik utána. E helyzetben az őrnagy megtudja a szerelmes legény kilétét, valamint azt is, hogy az gazdag. Értésére esik, hogy álnév alatt holmi ürügyet hozva fel, jelenik meg a háznál. Dacára a fiú e középkorba való ostobaságának, szívesen gondolt rá és elhatározza, hogy a leányát hozzá

zunkban nincs hiány a csőcesel-khez illő modorral bíró egyénekben, kik aztán csőceselékhez illő hangnemet is használnak. De azért dacára, a gyakori skandalózus jeleneteknek, lehet-e állítani, hogy egészben és nagyban nem előkelő, nem európai a képviselőház? Természetesen jobb lenne, ha ott minden elem mindig finoman művelt lenne.

— **A püspöki konferencia** A hercegprímás elnöklété alatt a primási palotában tegnap kezdte meg a püspöki kar a kongrua ügyének tárgyalását. Az értekezlet az országos kongrua bizottság jelentését tárgyalja. A jelentés meg lehetőséggel hosszasan foglalkozik a kongrua rendezésének kérdésével, megvilágítja az alsó papság mai helyzetét és a legapróbb részletekre kiterjeszkedve proponálja a javítást. Miután ilyen nagyterjedelmű jelentésről, a benne foglalt irányelvekről egyszeri hallásra véleményt alkotni nem lehet, az értekezlet kijelentette, hogy a jelentést egyelőre felolvasottnak tekinti, de Schusztner Konstantin váci püspök elnöklété alatt báró Hornig Károly és Steiner Fülöp püspökökből álló albizottságot küld ki, hogy az ügyet eldöntse. A konferencia ezután az autonomia ügyével foglalkozott, annak a jegyzőkönyvnek kapcsán, a melyet az autonómiai vegyes bizottság februáriusi tanácskozásairól tudomásvétel végett beterjeszt. A konferencia harmadik és utolsó tárgya a vallás- és tanulmányalapokra felügyelő bizottság jelentése volt, illetőleg e jelentésnek a szemnariumokra vonatkozó része. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis több szemnariumnak a vallás- és tanulmányalapból való segélyezését beszűkítette. A konferencia elhatározta, hogy ebben a tárgyban a püspöki kar ötéterjesztést tesz a miniszternek.

— **Belföldi hírek.** (A házassági jogról szóló javaslat a főrendiházban.) A Budapesti Correspondenz írja: A jövő héten majdnem mindegyik napján ülésezni fog a főrendiház egy-egy bizottsága, hogy elintézzék azokat a javaslatokat, amelyek ma a képviselőháztól átküldöttek. A főrendiház plenumában a javaslat legkésőbb hétfőn, május 7-én, kerül tárgyalásra.

— **Külföldi hírek.** (A közös hadsereg felügyelőhelyettese.) Bécs

ből jelentik, hogy Albrecht kir. herceg mellé, az ő kívánságára adlátust fognak kinevezni főfe ügyelői helyettesi ranggal és címmel. Ezt az állást Schönfeld báró tábornagynak szánták. A gyalogsági főfelügyelői állást, mely König báró tábornagynak nyugdíjazásával üresedett meg — hir szerint — nem fogják többé betölteni. — (Nemzetközi kiállítás Bécsben.) A király tegnap délelőtt nyitotta meg a Rotundában a nemzetközi élelmiszer- és a hadsereg-élelmiszeri kiállítást. Kíséretében voltak Ferenc Ferdinánd főherceg, a kiállítás védnöke, s Ottó, Rainer, Albrecht és Lajos Viktor főhercegek. — (Uralkodók találkozója.) A Reforma jelenti Varsóból, hogy a cár augusztusban oda ellátogat. Ugyanez a lap írja, hogy az orosz cár, a német császár és Ausztria-Magyarország uralkodója augusztusban találkozni fognak Skiernevicében. Pétervárott már intézkedtek is, hogy az uralkodókat méltóan fogadják.

Papirszeletek.

(Volt-e ostromállapot? — A primás beszéde. — A lős Walluschnigg. — Nincs száz képviselő együtt. — A lefegyverkezés. — Május 7. — Kossuth-gymnázium.)

— „Ostromállapot Budapesten aligha volt” — válaszolá a belügyminiszter az interpellans Endrey Gyulának — „hanem azt előre láttam, hogy engem interpellációkkal fognak ostromolni, a mi állapotnak — elég állapot!”

A primás — úgy látszik — primása annak a bandának, a mely macska-zenére készül a szabadelvű kormány ellen.

Az eddig fuvolán hangoztatott „Pax” nótát bombardonra írta és a Szent István társulat közgyűlésére összegyűlt főrendek és főpapok tömjén-füstje mellett, nagy hatással fuvta el.

Ugy látszik, hogy az aranyházú biboros beszéde előjele annak, a mit a főrendiház ülésein várhatunk.

De hát nem félnek attól a Szent István társulat nagy urai, hogy a nemzet így talál szólni a főrendekhez:

— „Ite, missa est...”

A lős Walluschnigg — a mint ő mondja

Vagy mikor egyik partáj szopós babája kerül elő, keresztül menve mindenki kezén. Az egyik órnagy azt hiszi, hogy az övé, egy szerelmi viszonyból eredő. A másik órnagy felsége az urára gyónakszik, míg a Firtzky-gyerek azt gyanítja, hogy az órnagy leányáé, a kit ő nőül akart venni.

És így tovább. Ezekhez hasonló, többekévesebb mulatságos félreértésekkel áll a darab, helyesebben annak a második felvonása, a mely a legelőkelőbb, az elsővel együtt. Ily dolgok kergetik, hajszolják egymást az egész színházi est folyamán, ennek a tulontul vaskos bohózatnak a keretében, amely bohózat alakjai azt mondják egymásról, hogy bolondok.

Egyáltalában nem válik előnyére a darabnak a hang, a mely sok helyen édessé, vagy mondjuk igazabban, durvává lesz. Eszünk ágában sincs egy bohózatban poétikus hangot kívánni, vagy költői kifejezések után sóvárogni, de határozottan megkivánjuk azt a magyaros, jóleső hangot a mely a kettő között van. Nálunk különben szelidítettek rajta. Produkál azonban erősen kómius helyzeteket, a melyek láttára kapituálni kell a buskomornak is, mert ellenállhatatlan hatnak. És ez az egy az, amiért dicséret illeti őt. Mert a furcsa helyzetek e pazar előállításához s a bonyodalom rendezéséhez is határozott találat, mondjuk, hogy különleges találatum kell. Mikor más író már régen belefáradt volna a furcsaságok tornyosításába és tulontul is elégnék találta volna a

— azért nem jött el a Dall' Astával való párbajra, mert a tudója fája.

Mi hiszünk neki. Bele is fájlhatott az ő tüdeje azokba a rágalmakba, a melyeket tele tudóvel harsogtatott Dall' Asta ellen!

Nem tudnak száz képviselőt összehozni a képviselőházban, pedig csak olyan alárendelt fontosságú dolgok felől folyik a tárgyalás, a minők a mezőrendőri törvényjavaslat és a millennium megünneplése.

Pedig a mezőrendőri javaslatnál a főrendek által nagyuri garral eszközölt correctio került szőnyegre. A Méltóságos és Nagyméltóságú Urakat talán nem is ártott volna kissé figyelemzetteni a corrigáló-kedv fékezésére.

Kivált most, a házassági törvényjavaslat tárgyalása előtt...

De hát a mikor nincs együtt száz képviselő, úgy látszik, hogy az évszázad sincs egészen jelen a parlamentben!

A lefegyverkezés van a levegőben. Szinte félünk, hogy küszöbön áll a háború. Csak az orosz lány huzódik hátra, mert nagyot akar ugorni.

A verekedni vágyó felek igyekeznek másra háritani a felelősséget.

Mi légyen ebben a béke-versenyben Oroszország, a mely nem akar lefegyverkezni: a legveszesekebb, vagy pedig a legőszintebb?

A főrendek pedig aligha nem május hetedikén veszik tárgyalás alá a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot.

Szép május, mikor a tavasz eléci teljes pompáját és ragyogását. Talán virágot hajt tőle a főrendiházi conservativizmus korhadó fája is.

A hónap, az jó omen a liberalis törvényjavaslatra nézve, de ha ebben csalódnánk, akkor a hetes szám — rossz omen a főrendiházra nézve!

adja. (Zárjel között jegyezük meg, hogy ez az órnagy olyan gépen tőri a fejét, amilyen az ellenség közé a pestis bacillusait lövik.) Hát ebben a helyzetben érkezik oda Gertner Ignác biztosítási ügynök s az órnagy azt hiszi, hogy ez a szerelmes fiú, a ki ily alakban akar puhatólózni.

Ugyanabban a lakásban lakik egy másik nyugalmazott órnagy is, a feleségével. A felesége háznak tulajdonosa és hibetetlen dolgokat követel a partájoktól. Hát ez a férj és feleség a mellett, hogy a háztulajdonosok erős paródiájául szolgál, csinálja a bonyodalmat. Hogy mint azt sorrendben elmondani nem lehet; ám néhány példát ide jegyezzünk.

Erdy órnagy a Firtzky-gyerek édes anyját várja, aki a fia számára a lány kezét akarja megkérni. A mamát azonban Beilner (a másik) órnagy fogadja, még pedig abban a hitben, hogy az egy partáj. Így hát elkezd vele gorombáskodni, kijelentve, hogy hiába jött, mert a dologból nem lesz semmi, a mire a megsértett urnő és anya mérgesen távozik.

Később egy partáj (egy kutyás vén kisaszony) érkezik, azzal a kéréssel, hogy kutyát tarthasson e házában. Erről meg azt hiszik, hogy a Firtzky gyerek mamája s így szívesen fogadják, kérve, hogy hozza el kedvencét is. E kedvenc alatt az órnagy a Firtzky-fiút érti, a partáj meg a kutyáját, a melyről azt jegyzi meg, hogy igen szereti a cukrot. Így történik azután, hogy mikor a Firtzky gyermeknek vélt biztosítási ügynök jön, elkezdik fehér cukorral tömni

bonyodalom mértékét, akkor ő még javában balmoz össze száz bolondságot.

E tekintetben csakis a harmadik felvonás közepén hagyja el a talentuma, a mikor azt az öreg hibát követi el, hogy a mesteri kézzel megkötött csomót a színpadon kívül vágja ketté, a helyett, hogy a mulatságos helyzetek fokozásával a közönség előtt oldaná meg. Szerencsére azonban Ujházi itt olyan slágert vág ki német kiejtésével és művészetével egész tejjével, amely vetekedik az egész bohózat hatásával, sőt a valódi, az igazi hatás tekintetében felül is mulja. Különbben Ujházy (Beilner órnagy) a darab leike, a ki a nyugalmazott gyalogos órnagyot ezer kedves színnel rakta meg s folytonosan kellemes derüt árasztott szét, s így nagy közönség előtt lefolyt, második és — sajnálatunkra — utolsó fölléptével is a legkedvesebb emlékeket hagyja hátra. — De talán nem is a darab szerzőjének a műve, a mi ebben a harmadik felvonásban olyan szép, olyan vonzó. Az a nemes méltóság és szívbeli jószág, melylyel a bucsuzó Beilner barátjának a nevének békéltetésére felel, szinte rá van pazarolva erre a banális bohóságra. Akármilyen komoly darabban lehetne értékesíteni. — Ezzel Ujházi ajándékozta meg Szécsi Ferencet.

A darabban nincs élethűség, a mi kitűnik már a szereplő személyzet lehetetlen neveiből is: Beilner (alig lehet kimondani), Firtzky, Szitrika, Tirták (vajon tótos, vagy mifajta név akar ez lenni.) Szitrika, Csepéri, Padostái sat. Gärtner Ignác is lehetett volna Kohn Arthur,

Ha
suth-
Kossu
Fő
deneset
baloldal

Az u

A
netrendj
helyi v
városunk
tásokkal
első nap

A
az első
közé en
vásárok

lom növ
a rendes
tályát is
déki aty

Ez
Püspök-
ponként
reggel 5
mellett

12 perc
A
a Budape
nál el
az igaz

Ugyanis
a déli 15
vonatra
szün t
natot me
po k on
léptet é

Debrecen
perckor
mu jegy

Ez
Debrecen
nek a l

vagy Se
alaknak

A
szép fel
csak kie
nőttek v
jól alakí

a jó sziv
d o re
méltó pe
Cser

(Zénó)
küzdő s
szerepét,
diskrét

házmeste
Az epizó
közt K

szerepéb
hogy nyi
hegyi

pében vo
rült a bi
cs a r

bár K o
valamint
mutatott

Ba
állott s
A
kedveske
szer már
feladásán
hogy mil
zenekarb

Ha Debrecenben nem sikerült a Kossuth-vendéglő, sikerült Cegláden egy Kossuth-gymnázium létrehozása.

Főtantárgya legyen az új tanodának mindenestre a — loyallitás, mely a szélsőbaloldalon Loyallitássá kezd változni.

Gasparouo.

Az új menetrend és Debrecen.

Debrecen, ápril. 21.

A magyar királyi államvasutak új menetrendje — melyet lapunk más helyén közlünk helyi vonatkozású részeiben — nevezetes és városunk intéző köreiből rég hangoztatott újításokkal és változtatásokkal lép életbe május első napján.

A debreceni pályaudvar személyforgalma az elsőrendű vidéki városok között a legelső közé emelkedett pár év óta. Különösen heti vásárok alkalmával, főleg a szomszédos forgalom növekedett igen nagy mérvben, úgy, hogy a rendes személyvonatok első és második osztályát is többnyire harmadik helyen utazó vidéki atyafiak lepték el.

Ezen jövőre segítve lesz, a mennyiben Püspök-Ladánytól reggeli 3 óra 20 perckor naponként egy új személyvonat indul, mely már reggel 5 óra előtt Debrecenbe érkezik. De emellett megmarad a Ladányból reggel 6 óra 12 perckor induló ugynevezett „bamli“ is.

A heti vásárosok elutazásánál, különösen a Budapest felé irányított déli személyvonatoknál nál előfordult torlódások elkerülése végett az igazgatóság legelőszőrűben intézkedett. Ugyanis a szomszédos forgalmu jegyek érvényét a déli 12 óra 36 perckor induló rendes személyvonatra jövőben minden kedden megszünteti. Egyszersmind azonban a fenti vonatot megelőzőleg egy új, csak keddi napokon közlekedő vegyes vonatot léptet életbe, mely pontban déli 12 órakor indul Debrecenből és Püspök-Ladányba 1 ó. 29 perckor érkezik, és a melyen a szomszédos forgalmu jegyek természetesen érvényesek lesznek.

Ezenkívül még egy új vonat közlekedik Debrecenből Püspök-Ladányig, melynek a hajdumegyei szomszédoközségek azon la-

kosai veszik hasznát, kik dolgaikat délután intézik Debrecenben. Eddig elég kényelmetlen volt a haza utazás este, a mennyiben fél tizenegy óráig kellett várni s éjjel volt mire haza értek. Az új vonattal pedig és pedig naponként elindulhat kiki este 8 óra 15 perckor és már 9 óra 45 perckor P-Ladányba érkezik.

Az Ér-Mihályfalva—Szatmár felé utazóknak sem kell jövőre az éjszakát ébren tölteni, hogy a hajnali háromkor menő vonatról le ne maradjanak. Egy újonnan rendszeresített személyvonat elég kényelmes közlekedést biztosít a Szatmár felé utazóknak, a mennyiben reggel 5 1/4 órakor indul Debrecenből, félhétkor Mihályfalvára s 8 óra 11 perckor Szatmárra ér. E mellett azonban a Budapestről este 7 óra után induló és Debrecenbe hajnali 3/4 3-kor érkező vonatot egy negyed óra múlva szabályszerűleg folytatja az utját Szatmáron át M. Szigetig ezután is.

A legelőnyösebb, mondhatni legkellemebb utazás azonban a miskolci—kassai vonalon lép életbe. Mi debreceniek, hegyek és viz nélkül szűkölködő nagy városunkban, bizony ösztönösen megvallhatjuk, a meleg nyár emésztő forróságú napjait legszívesebben nem itthon szeretjük tölteni. A ki teheti a közel szőlőskertek és a páratlan Nagyerdő jó levegőjű ligeteit keresi fel.

Ezenkívül igen nagy kontingenst szolgáltat a hazai, no meg a külföldi számos különféle fürdő és üdülő helyek közönségéhez is a debreceni lakosság, mely mindenek felett legnagyobb számmal a szépségi fenyeveseket keresi fel előszeretettel.

És eddig éppen arra felé volt a leggyarabbb összeköttetése a számra nézve pedig elég változatos vasuti vonatoknak.

Mint nagy vívmány tüntetett fel most két éve egy direkt kocsinak beállítását a kassai éjjeli vonathoz, melyben pedig vajmi kevés vala a köszönet. Azt a miskolci három órai tartást keservesen megemlegette, a ki nek része volt benne.

A ki pedig nappal akart utazni, nagy tanulmányozás után körmönfont módon tudta csak kiokoskodni, hogy legelőszőrűben úgy ér a Tatra alá, ha hajnali 5-kor a füzes-abonyi vonatra felül, Abonyban átszáll a személyvonatra Kassáig, honnan aztán este fél nyolckor Poprádra ér, kilenc óra után pedig Tatra-Füredre.

Ezen és ilyenféle kalamitásokon már Május 1-től kezdve segítve lesz. És itt nem

tagadhatjuk meg magunknak, hogy őszinte elismerésünket ne nyilvánítsuk Sághy Gyulának, a helybeli üzletvezetőség derék főnökének, valamint a debreceni kereskedelmi és iparkamarának, illetőleg érdemdús titkára Dr. Király Ferenc képviselőnek, hogy hosszas sürgetés után végre sikerült beható előterjesztéseiknek az intéző hatalmakat meggyőzni arról, hogy a célszerű vonatösszeköttetések létesítése által nem csak Debrecen város és környéke, hanem a felső-magyarországi furdóvidék nyer felsegítést, lendületet érdekeiben.

Biztosra vesszük, hogy Debrecenből és Hajdumegyéből ez évtől kezdve fokozatosan emelkedni fog azoknak száma, a kik ezután a kies Tatra nyaraló vidékeit keresik fel, míg addig a célszerűtlen utazási viszonyok miatt a hazai fenyevesektől elterelve, az ausztriai fürdők gyógyvendégei számát szaporították.

De lássuk, miképp változik a nappali összeköttetés Debrecen és Kassa közt? Igen egyszerűn a Debrecenből reggel 8 ó. 25 pcor induló vonatonak gyorsabbá tételével. Ez ugyanis nem mint eddig délután 3 órakor ér Miskolcra, hanem a Debrecenből reggel 8 óra 25 perckor induló új vonattal ott leszünk 12 óra 37 perckor s onnan tíz perc múlva tovább menve, d. u. 3 ó. 34 p. Kassára este 7 ó. 20 perckor Poprádra érünk. Debrecenből — Poprádig tehát nem egészen tizenegy órát töltünk uton.

A visszautazás nappal olyképp történhetik, hogy Poprádról reggel 8 ó. 35 p. Kassáról déli 12 ó. 31 perckor elindulva, a Miskolctól rendszerezett s onnan délután 3 ó. 31 p. induló új vonaton este 7 óra 40 p. kor már itthon lehetünk folyton személyvonattal utazva.

Az éjjeli utazás is kevesebb időbe kerül a nyáron a Tatrába és pedig a június 15-től kezdve életbelépő budapest-kassai — poprádi éjjeli közvetlen gyorsvonatra átülve Miskolcon, mely onnan hajnali 3 1/4 órától reggeli 7 ó. 35 percig Poprádra ér. Vissza felé pedig este 9 ó. 30 perctől Poprádról reggeli 8 ó. 7 percig tíz és fél óra alatt Debrecenbe érhetni.

Ezekben vázoljuk olvasóinknak az új vasuti menetrend változásait Debrecen városra vonatkozóan.

Most már csak egy pár jó országos esőt kívánunk, hogy legyen is miből megenni az utazást.

Sz—s k—k

Debrecen írói és irodalmi élete.

— Irta: Kardos Albert. —

(Folyt. és vége.)

Eredeti költeményeiben és fordításaiban egyaránt a jambikus és trochaikus, esetleg daktilusi és anapestusi vereket használta, még pedig nem a német, hanem a klasszikus prozódiai követve. Ebben tér el Rádaytól, ki nek a németek szolgálai utánzását veti szemére. Verselő eljárását elméletben is kifejti, először ismervén föl minden verstornának zenei alapját; 1 s valóban, az ő elvei és gyakorlata csakhamar diadalmasodnak; Kazinczy, Csokonai és utánok az összes magyar költők, kik u. n. nyugati versformát használnak, tulajdonképen őt követik, mégis a rimes-mértékes vers nem a Földi, hanem a Ráday nevével viseli. Ez elégtétellel tartozunk Földi emlékének, valamint azt is helyre kell igazítanunk, mintha ő népies irányban haladt volna; Csokonai, a ki őt Kazinczyval egyenrangú mesterének dicsőíti, tőle nem népiességet tanult, hanem a nyugati, főképp a klasszikus irodalmak kultuszát, a mértékes és rimes-mértékes versformák használatát.

Földi azonban csak a költészetben működött, ezt csak eszköznek tekinté saját ízlése fejlesztésére és a magyar nyelv mívelésére, othon a természet és nyelvtudományban érzi magát. Ő a magyar természetrajz a tyja. A debreceni kollégiumban — úgy látzik — már Mélius óta hagyományos érzék mutatkozik a növénytan iránt, mely Földire is átöröklődött, sőt benne orvosi hivatásá-

1 A magyar versekről. M. Musa, 1787.

vagy Schlesinger Tűhőtöm, ha már karikatúra alaknak született.

A lehetetlen nevek alatt azonban igen szép feladatot végeztek színészeink, mintha csak kizkartak volna magukért tenni s nagyot nőttek volna a mester szeméi előtt. Bácsiúé jól alakította Beiler nevének szerepében egy a jó szívű, mint az indulatos asszonyt, Sándor Emil magyaros és marciális huszárörnagya méltó pendentja volt a jó öreg Beilnernek, Cseregni Berta (Vilma) és Tapolczai (Zénó) csinosan töltötték be az egymásért küzdő s aztán boldoguló szerelmes pár obligát szerepét, Péchy Kálmán diskkrét, talán túl is diskkrét „Assekurancler“, Püspök ki kitünő házmester, Borcsainé jó Erzsók volt. Az epizód szerepeket is jól töltötték be. Ezek közt Kiss Irén a kutyás vén kisasszony szerepéből igazi kabinet-alakot csinált úgy, hogy nyílt színen hívták és tapsolták. Rózsahegyi és Fekete a két párbajsegéd szerepében voltak ügyesek, Németinek sikerült a biztosító intézet hőbortos orvosa. Lócserék né játszhatta volna Firtzkinét, bár Kovács Fanni is elég ügyes volt, valamint Csereghi is jó maszkot mutatott be, mint Husk bádigos.

Baj, hogy néha a szín percekig üresen állott s nem volt hiány kérésében sem.

A művészek kiléptek a szép bokréttával kedveskedtek. A városi színházi bizottság egyszer már kimondotta, hogy a virág-adományok feladásának módját szabályozni kell. Még se járja, hogy mikor a művész élénk akcióban van, akkor a zenekarból ormóttan kezek nyújtogatják felé a

csokrot. A művész nem akarja félbeszakítani játékát, nem veszi át a bokréttát, de az a kéz — mint tegnap is — folyton nyújtogatja a bokréttát, némelyek pedig ezalatt tapsolnak és éljenek. Mintha napszámba fogadták volna meg. Így romlott el tegnap a művész pompás sakkjelenete, mint a hogy a szegény Jászai Mari legpathetikusabb jelenetét rongtotta volt el „Elektra“-ban egy ilyen rossz időben felnyújtott koszorú s a kedveskedés így vált a művész és a közönség bosszúságává.

Általában sokról kell leszoknunk, hogy a nézőér nagyvárosias szint öltön. A hangosan conversáló páholy, az erőszakoskodásig újrázó olcsóbb helyek, egy-egy színpadi csók megtapsolása, a dühöngő éljenek, az egész széksorokat felállító, zártzsekeket capható elkésett, úgy szintén az előadás végét be nem várva öitözködő és elrohanó publikum, a magas és le nem tett női kalapok, a minden bokréts nyújtó gigerli kedveért percekig tartó s egész jeleneteket megszakító taps és éljenzés, a felvonásközi csárdás megtapsolása és ismételtetése és még számos oly rossz szokás divik a debreceni nézőtérben, a melyről le kell szoknunk, mint a hogy nincs már nyoma Pozsonyban, Aradon, Temesvárott Kolozsvárt és más nagyobb városokban. Talán a páholyok és földszinti széksorok is megtehetnék végül, hogy néha tapsolnának. Az ömozdulatlanságuk deprimálóan hat a színészekre, tetszés nyilatkozataik pedig szabályoznák az olcsóbb helyek által most kizárólag gyakorolt kritikát,

Majd megpróbáljuk — a jövő saison alatt!

nál fogva még erősebben kifejtett. Egyrészt tehát a természetrajz iránti lelkesedés, másrészt a magyar nyelv tudományos művelésének szükségére arra bírják, hogy a természetrajznak magyarul való tanítása mellett igazgasson, sőt hogy a természetrajzot, mint rendszeres tudományt, ő szolgáltassa meg először magyar nyelven. Főlkutat minden régi magyar könyvet a mely csak növényről, állatról és ásványról szól; összeszed a népnyelvből minden kifejezést, a mi csak a természet három országára vonatkozik; a magygyűjtésében nem bízva, közreműködésre hívja fel mindazokat, a kik csak a magyar nyelvű természetrajz megalkotását kívánatosnak tartják, szükség esetén új szók alkotásától, az idegen műnyelv utánképzésétől vagy megmagyarosításától sem riadva vissza. Élete feladatául tűzi ki a természet mind három országának magyar nyelvű leírását; követendő eljárását és munkája tervezetét egy értekezésben mutatja be, mely Rövid kritika és Rajzolat a Magyar Fűvésztudományról címen jelent meg Bécsben 1763-ban. Nagy művéből azonban csak az első részszel készülhetett el, mely az állatok országát írja le Linné rendszerében, és a melynek műnyelve irányadó lett a magyar állattanban. De szelleme és úttörő példája e téren is termékenyítőleg hatott, munkája folytatásra talált és kevéssel halála után debreceni íróársai, mondhatni tanítványai, megalkották az első rendszeres magyar növénytant is.

Még mélyebb nyomokat hagyott és szélesebb körre hatott az ő nyelvészeti munkássága, a melynek eddigéig igen egy oldalú ítélet, kedvezőtlen, sőt igazságtalan bírálat volt a sorsa. Földi nevét a magyar irodalomtörténet teljesen azonosította a Debreceni Grammatikával, és így nem csoda, ha azon gúnyból, nevetségből és ódiumból, melyre a Kazinczy hívei közül kikérvült irodalomtörténészek nem egészen elfogulatlanul árasztották el a Debreceni Grammatikát, nem csakély réz jutott Földinek is. Pedig a Debreceni Grammatika tévedéseiről és többrendbeli félszégességéről távolról sem őt illeti a felelőség. E grammatika létrejöttéről bővebben a nyelvtudományról szóló szakaszban (49. sz.) lesz szó. A hirdetett pályázatán legjobbnak ítélt és a pályadíj nagyobb felével jutalmazott mű Földié volt, a belőle készült nyelvtan pedig a híres debreceni grammatika, mely nemcsak azért érdemli meg teljes figyelmünket, mert az első nagyobb szabású, tudományos rendszert követő nyelvtanunk, hanem mert sok ideig, az akadémia létrejöttéig, sokak előtt még azután is első rendű, irányadó tekintély volt a helyesírás, a ragozás, a szóképzés, sőt a nyelv egész fejlődésének legfőbb kérdéseiben. E tekintélyre nem is volt méltatlan, ámár a szenvedő igék elleni hadjáratával, az ikes ragozás elhanyagolásával, egyrészt állhatatos purizmussával, másrészt és főképp az új szók elleni makacs ellenszégülésével joggal kihívta a kritikát, de hogy gúnyba és nevetségbe fűrészsze, mint a hogy Kazinczyék bántak el vele, mint, az orthologia főörösségével, azt valóban nem érdemelte.

Földi pedig, ha megérte volna az orthologia és neologia harcát, sehogy sem tudta volna elképzelni, mint éri őt az a megtiszteltetés, hogy neve az orthologusok zászlajára kerüljön. Földi, mint az Kazinczyhoz intézett leveléből kitűnik általában a reformok híve, nemcsak jó szemmel nézi a helyesírás, a ragozás, a szóképzés terén tervezett újításokat, hanem mint a prozódiaiban, itt is maga lép föl a reformoknak egész sorozatával. Bizvást elmondhatjuk, hogy 1790 körül Kazinczynek ő a tanítómestere a helyesírás és grammatikai kérdésekben; az etimologikus helyesírást Geleire hivatkozva, ő eleveníti föl, az ikes és iktelen igék különbségét jól látja, idegen szókat szívesen vált föl újakkal, a hónap nevek megmagyarosítását lelkesen sürgeti, általában úgy az ortografiában, mint a grammatika egészében magasabb szempontok vezérlik, úgy hogy hozzá fogható képzett és mély be-

¹ Természeti Historia a Linné Systemája szerént. Első Tom. Az állatok országa. Pozsony. 1801. A „rendszer” ő használja először systema értelmében műve különben tele van új, n ha merész alkotása műszavakkal; pl. scleton = csontállat, polypus = habar-nica, organum = műszer; továbbá: áthasonlít, hasonfaj

látásu nyelvészt a kor csak Révaiban tud felmutatni. Méltatlanabbul tehát nem vádolható Földi, mintha a Debreceni grammatika a csökönys maradiságáért reá-hárítják a felelőséget. Az irodalomtörténetnek elvégre ki kell mondani, hogy a mi jó, a mi maradandó van a Debreceni grammatikában, az a Földi dicsősége, a mű tévedéseiről pedig a debreceni szerzők felelősök, kikkel csak az ódik-ödik féle szenvedő igék kedveléseért mondható közösen hibásnak.

Földi mellett Fazekas Mihály válik ki leginkább a debreceni írók közül. Hú tanítványa földinek a poetikában, a leíró természettudományban és a nyelv használatában egyaránt. Fazekas (1766—1728) ifjúkorát katonáskodásban és jórészt külföldön töltvén, 1796-ban mint meglelt férfia főhadnagyi ranggal haza tér és itthon verselgetésre, a növények ápolására és tudományos megfigyelésére, egyszersmind városának és egyháznak önzetlen szolgálatára szenteli zajtalan csendes életét. Mint világlátott, költői hajlamu mivelt ember szorosabb barátságot kötött Földivel és Csokonával, a kiknek halála után ő lett Debrecennek egyik legtekintélyesebb tudósa és poétája, a ki a többi írókkal, így Kazinczyval is, még egy ideig föntartotta a debreceniek irodalmi érintkezését.

Midőn Földinek természettudományi munkásságát az állatország ismertetése után félbe szakította a halál, ő kötelességének tartotta a természetrajz nagy művét folytatni, és így jött létre már 1807-ben az első magyar rendszeres növénytán, melyet sógorával, Diószegi Mihály debreceni lelkészszel szövetkezve írt meg. Teljesen Földi nyomdokain haladnak, legfőképp, hogy a nyelv használatában inkább tartózkodnak az új szók alkotásától. — Érdemök, hogy a magyar botanikának és botanikai műnyelvnek ők az alapvetői. E munkának folytatásául tekinthető az Orvosi fűvészkönyv, mely 1813-ban jelent meg egyedül a Diószegi neve alatt, azonban kétségkívül részt kellett benne venni Fazekasnak is, ha egyébbel nem, gondos megfigyelésen alapuló gazdag tapasztalataival és ép nyelvérzékéből fakadó műkifejezéseivel.

Verselgető kedvét Fazekas még a katonáskodásból hozta magával, amely itthon Földi és Csokonai hatása alatt csak növekedett benne. A debreceniek csakhamar Csokonai mellé kezdték állítani, holott ily magas polcra távolról sem tarthat számot. Versei csak egy szűk körnek voltak szánva, hiszen jórészt kéziratban és főképp Debrecenben forogtak, legfőképp az általa 1819-en megindított Debreceni Katedarion-ban nyomatta ki egynéhányát; innen a debrecenieknek erős lokális patriotizmusok az ő saját költőjük iránt. Kisebb költeményei különben tárgy szerint is szűk körben mozognak; megéneklé a tavaszt, a nyári estét, a hosszú telet, a csermelyt, a violát, az ő kis kertjét a német költészetből eléggé ismeretes szentimentális hangon, szerelmes dalokat intez egy ismeretlen széphez minden egyéni érzés nélkül, ír néhány alkalmi verset Csokonai és mások halálára ódai formában, de ódai tüz nélkül, sőt egy pár könnyed anakreontai dalt is megpróbál, Földit és Csokonait utánozva. Mindezt pedig teszi a Kazinczy-Dayka édeskés, választékos nyelvén, melybe csak itt-ott vegyül egy-egy nem annyira népies, mint izléstelen kifejezés. Általában ép oly kevéssé népies, mint akár Földi, tekintsük verseinek akár tárgyát, akár nyelvét és külalakját. Kisebb költeményeinek legalább fele klasszikus versformát követ, melyet elvben ő maga is többre becsül, mint a rimes versalakot. A magyar ritmus iránt csakély az érzéke, s verssorai, kivált a fordított költeményekben, csupán szótagszámálaláson alapulnak.

Népies tárgyat csak egyszer választott és mégis csak ez az egy költeménye tett országos hírré szert és juttatott helyet Fazekasnak az irodalomtörténetben. Ludas Matyit értjük, ezt az adomaszerű, jóízű tréfás elbeszélést, mely még 1804-ben készült, de Kazinczynek tetszésével nem találkozván, csak 1815-ben jelent meg nyomtatásban a szerző megnevezése és tudta nélkül. Az első kiadást csakhamar egy második

követte, melyet maga Fazekas rendezett sajtó alá; később ponyvára került a kis munka, sőt szini feldolgozás tárgyául is szolgált, úgy hogy Ludas Matyi a legnépszerűbb olvasmányok közzé tartozott, melynek egyes sorai röpke szókka közmondásokká váltak, Ludas Matyi alakja pedig csak oly örök életet nyert a magyar nép képzeletében, akár a Peleskei Nótáriusé vagy Rontó Pálé.

E bámulatos sikert távolról se tulajdonítsuk Fazekas nagy költői tehetségének, sokkal inkább valamely szerencsés véletlennek, a mely a szerzőt kedvező tárgyra vezette. Ludas Matyi ugyanis egy mihaszna falusi suhanc, aki egyszer egy farka ludat hajt a döbrögi vásárra. Döbröginék, a falu zsarnok földesurának szemét szurt Matyi betyke magatartása, egyszersmind szemet vet a ludjaira, a melyeket erőszakkal elvettet tőle, sőt meg is csapja a legényt. Matyi bosszú fogadást tesz ez ismeretes szavakkal: „Háromszor veri ezt kenden Ludas Matyi vissza!” Fogadását meg is állja; először ács képében csalja ki Döbrögit épületfát válogatni az erdőre és ott félholtra veri; Döbrögi még az ágyat nyomja ez ütlegek miatt, midőn Matyi, mint felszer jelentkezik nála és lerója tartozása második részét; Döbrögi ettől fogva hajdukkal őrizteti magát, de Matyi egy ál Ludas Matyi után futamítja a hajdukat és a magára maradt földesurat harmadszor irgalmatlanul elpáholja.

Ezen adomaszerű, a nép szája ize szeriat való tárgynak csak emeli a komikumát a klasszikus versforma, a hexameter, a mely azonban nem akadályozza a szerzőt, hogy a legnépszerűbb kifejezésekkel, tösgyökeres magyar szólásokkal ne fűszerezze egyszerű előadását. De az elbeszélést oly páratlanul népszerűvé, Ludas Matyit tipikus alakká főképp az a kettős célzatosság tette, mely végig vonul a kis munkán, egyrészt a természet híának, az egyszerű paraszt suhancnak furfangos esze győzedelmeskedik a tanult uri emberen, másrészt az elnyomott jobbágy torolja meg sérelmét a kegyetlenkedő földesuron. E tendenciával lesz Ludas Matyi az első irodalmi támadás a nemesi kiváltságok ellen a jobbágyok érdekében.

Ludas Matyi utolsó fellobbanása a debreceni irodalmi, kivált szépirodalmi életnek. Maga Fazekas is csak az Arkádia pörben veszt részt, mely nem sok dicsőséget hozott reá és a debreceniekre. A debreceniek, a kik Csokonai haláláig a legnagyobb tisztelettel viseltettek Kazinczy iránt, és a kik közül ötven-hatan tartottak fenn vele állandó levelezést, egymásután fordulnak el a magyar nyelv és költészet nagy reformátorától, az Arkádia-pör következtében pedig minden érintkezést megszakítanak Debrecen és Kazinczy között, ezzel egyszersmind majdnem teljesen elzárják magukat a magyar nyelv és irodalom fejlődésének újabb utaitól. Összes költői tevékenységük egy szűkebb körű, felekezeti tárgyú irodalmi mozgalomra szorítkozik, a ref. énekeskönyv kijavítására, melyben Fazekason kívül résztvesznek Diószegi, Szentgyörgyi, egykor Csokonai és Kazinczy orvosa, Lengyel kollegiumi tanár, Kerekes, Ludas Matyi első kiadója stb.

De az újabb költői irányok, a klasszicizmus és romanticizmus küzdéseiről alig vesznek tudomást, az Auróra-kört nem támogatják, Vörösmarty felléptét nem veszik észre, míg végre husz évi szomorú elszigeteltség után az ifjabbik Péczely megnyitja a debreceni kollégium kapuit az új nemzeti költészet szellemének és ismét kapcsolatot teremt Debrecen és az egész ország irodalmi élete között.

Irodalom — Művészet.

* Szerkesztő-változás. Váncsa György tanárs a „Kiállítási Értesítő” szerkesztője, mai napon a „Debreceni-Nagyváradi Értesítő” szerkesztésétől megvált. A lapnak mintegy félévig volt szerkesztője s működése alatt hasáojain kivált az ipari ügyekkel foglalkozott behatóan.

Színház.

* Ujházi Ede Debrecenben. Ujházy Ede vendégszereplése második felléptével, a

melyről tárca-rovatunkban számolunk be, tegnap este véget ért. Ujházi Ede ma reggel utazott el Budapestre, a honnan ismét vendégszerpelni megy, még pedig Szombathelyre, a hol először lépett színpadra.

* **A jövő heti műsor** mai számunkban a szokásos helyen olvasható. Lesz egy premiére is: V ar n e i kedves operetteje, „Fanchon asszony leánya“ mely a budapesti népszínháznak kedve t repertoire-darabja. Nálunk az először s z e r d á n színe kerülő operetteben P. Kocsis Etel éneklő a cím-zerepet. Mind szerdán, mind csütörtökön „Fanchon asszony leánya“ megy s ezzel lejár az ő s s z e s b é r l e t, mely — tudvalevőleg — 160 előadásra terjedett. Ápril 27-ikétől az előadások már bérletszünetben folynak s az igazgató azon van, hogy az idény hátralevő részét változatos műsorral, érdekes vendégszerpelésekkel tegye kívánatosá. Ugy tudjuk, hogy tárgyalások folynak a végett B l a h a Lujzával, P. M á r k u s Emiliával és K ü r y Klárával kiknek vendégszerpelését a közönség élénken kívánja.

Helyi hírek.

— **Élénk, vidán napja** van ma Debrecen városának. A szent-györgynapi vásár nyüzsgő forgalma és a tavaszi lóversenyek sport-mozgalma nyomják a napra bélyegüket. Időnként megered az enyhe májusi eső, a mely megszünteti a gyilkos porfellegeket s a mezőnyt is alkalmasabbá teszi. A lóversenyre vonatkozó tudósításaink a lap „Sport“ című rovatában olvashatók, itt megemlítjük, hogy az utcákon és tereken uri fogatok robognak, jockeyk vezetik a szebbnél-szebb paripákat. A vendéglőket elegans publikum szállotta meg, mely az „Arany Biká“-ban esténként vidám táncot rögtönöz. A lóversenyterre d. u. 4^{3/4} órától a közuti vaspálya hatvani utcai vonalán is gözmozdony szállítja ki a közönséget. Magából a vásár élénkségéből levon az a körülmény, hogy megkezdődtek a zsidóság húsvéti ünnepei Ma veszi kezdetét a sertés vásár. Az utcákon, színházban, mulatóhelyeken markans vidéki alakok özönlének le-föl. A sátorokat kezdik kibontogatni s a vásártér felé torló tömeget érdekesen tarkázzák az áruikatkináló délceg bosnyák legények, kamáslis genyryk, tüszős oláhok, és a vásár egyéb szokott alakjai.

— **A Kossuth-szoborra** — Debrecen bizonyára létrejövő új díszére — serényen folynak az adakozások. Legujabban a debreceni vásártéri állomás személyzete keresett fel 23 koronás hazafias adományával, a mely összeghez járultak G a r a M á r t o n 10, T a a r S á n d o r 4, V i d a J ó z s e f 4, W e i n e r S a m u 2, F e l d m a n n F e r e n c 1, B u z s i k V i n c e 1 és M e z e i L z i d o r 1 korona összeggel. Lapunk kiadó-hivatala ezen újabb adománnyal most már **453 korona** és 40 fillért gyűjtött a Debrecenben felállítandó Kossuth-szoborra.

— **Istenitiszteletok.** Az ev. ref. templomokban holnap délelőtt végzett theológusok és esküdtelügyelők tartanak hitszónoklatokat. A r ó m. k a t h. t e m p o m b a n holnap reggel 7 órakor L é k y Kornél kaplán misézik. 9 órakor dr. W o l a f k a Nándor v. püspök tart misét, utána L é k y predikál. 12 órakor csöndes misét mond T a r n a y Károly kaplán. Délután 1/3 órakor dr. W o l a f k a v. püspök ker. tanítást tart, 3 órakor litánia s ezután rózsafüzér-ájtatosság. — Az ág. ev. templomban holnap délelőtt 10 órakor M a t e r n y Lajos lelkész végzi a lelképásztori funkciót.

— **Személyi hírek.** S u v i c h ezredes, a 39. gy. ezred parancsnoka tegnap Nagyváradra utazott az ezrednek ott állomásozó zászlóaljának megszemlélése végett. — P u k y Gyula, a depr. kir. tábla elnöke, a szatmári új törvényszéki palota kiépítése ügyében Szatmáron járt s az építkezés iránt a kir. törvényszék elnökével s a város kiküldötteivel értekezvén, végleges megállapodásra jutott. —

K i s s Áron ev. ref. püspök és T ó t h Sámuel egyházkerületi főjegyző ma reggel a gyorsvonaton Budapestre utaztak, hogy a ref. konventen részt vegyenek. — Dr. W o l a f k a Nándor róm. kath. v. püspök plebános, esperesi kerületében tett körútjából ma este érkezik haza, hogy holnap délelőtt 9 órakor a templomban fungáljon.

— **Segélyt a gazdasági egyesületnek.** Elmult 25 éve, hogy a debreceni gazdasági egyesület fennáll és a gazdaközönség érdekeinek javára működik. De ez a negyedszázadnyi idő kevés volt ahhoz, hogy az egyesület gyökereit mélyen bele verje az áldott jó debreceni földbe, hogy megerősödvé, hatalmas eszközök birtokába jutva munkálhassa Debrecen mezőgazdaságának elsőrangú érdekeit az új negyedszázad éveiben. — Nem a gazdasági egyesület mult, hogy a gazdálkodó közönség nagy tömegét nem tudta tagjai sorába bevonni, s hogy a nagyobb munkabírásnak azt a hatalmas erőforrását meg nem szerezhetette, melyet a társadalom, a gazdaközönség szél-skörű és intenzív érdeklődésének kellett volna számára megadni. A debreceni gazdaközönség csodálatos közönnnyel viselkedik ma is a gazdasági egyesület iránt. Ez a közöny bénította meg mindig az egyesület törekvéseinek sikerét. — Most a gazdasági egyesület vezetői új eszközt, új támogatót keresnek — A városhoz fordulnak rendes évi segélyért. Az egyesület méltán számíthat a város pártfogására. Hiszen a város roppant jövedelmének jó fele részét az a föld és az a mezőgazdaság szolgáltatja, melynek érdekeinek emelését tűzte ki céljául a gazdasági egyesület. A segélyért folyamodó egyesület reméli, hogy évi 2000 frt városi segélylyel boldogulni fog az egyesület, megerősödhetik és sok üdvös dolgot vihet véghez a nagyon elmaradott debreceni mezőgazdaság felvirágoztatására. Váczy János együleti elnök és Szűcs Mihály titkár ma adták be a segély iránti kérvényt a városhoz. Kért két ezer forintot évente, mely összeg következő célokra fordíthatnék:

- A., a földmívelés emelése érdekében:
- 1., gépjárművek, géppróbák, ezek használati módjainak megismertetésére 300 frt.
 - 2., Növénytermelési kísérletek, megváltoztatás: 200 frt.
 - 3., trágyázási kísérlet 100 frt.
- B., állattenyésztés emelése érdekében.
- 1., A Hortobágyon fedett helyek létesítése a legeltetés előnyére 400 frt.
 - 2., Állatdíjazásokra 300 frt.
- C., Ismeretek terjesztése érdekében.
- 1., téli felolvasásokra 200 frt.
 - 2., kis gazdaságok jutalmazására 200 frt.
 - 3., családok jutalmazására 100 frt.
 - 4., irodai munkákra 200 frt.

A kérvény tartalma kivonatolva ez: Vagyonosodásunk első alapja a föld és az erre alapított mezőgazdaság, mely eddig mégis a legkevesebb istápolásban részesült. Pedig mi java részben földmívelő nép vagyunk éppen Debrecenben. A mezőgazdasági élet fejlesztésére irányult tevékenység hálás tért nyújt a közvagyonosodás emelésére és ilyenül nálunk sok kiálkozik. Áldásos eredményű lenne nálunk a jó gépek terjesztése, az újabb és jónak bizonyult művelési módok megismertetése, a műtrágyák hatásával való megismerkedés; ott az állattenyésztés ág mezeje, hiszen hortobágyi jószág-tartásunk hiányait sem nagyon orvosoltuk eddig; nincs egyetlen fedett helyiségünk. Mit szóljunk a célszerű birtok-rendezés meghonosításának szükségességéről. Hiszen mi ott vagyunk, ahol eleink 200 évvel ezelőtt elhagyták. — Mily nagy fontosságú kérdés lenne nálunk a bérrendszer-és szerű megalapítása, hogy jó bérleti közepoztály létesülne. Nagy feladatok megoldása vár a változott gazdasági egyesültre. — De feladatainak nem képes megfelelni; mert az anyagi eszközök hiánya gátolja. — Pedig mint közvetítőnek a város és a kormány között számos olyan intézkedést kell majd teljesítenie, miket különben a városnak kellene eszközöznie. Más részt küszöbön van az ezredéves kiállítás, melynek érdekében az egyesületnek szintén fokozott tevékenységgel kell közreműködnie. Egész Európában felhangzott a jelszó: emelni kell a mezőgazdaságot, mint a

közvagyonosodás alapját. Istápoljuk legalább oly mértékben, mint ahogy azt az iparral és kereskedelemmel tesszük. Ne feledjük és soha egy pillanatra se tévesszük szem elől azt, hogy: a kié a föld, azé az ország!

— **A ref. egyház bérháza.** A ref. egyház építő bizottság tegnap tárgyalta újból a Gerster és Rösztler terveit és költségvetését, melyeket a presbiterium már előbb elfogadott kivétel alapjául. A költségvetést Balogh Mihály és Stáhl Géza városi főmérnökök időközben revideálták. Így került az most a bizottság elé, mely némi módosítással úgy ezt, mint a vállalt feltételeket megállapította. Ezek után az árlejtési hirdetmény rövid idő múlva kiirható lesz. A péterfiai 346., 347. sz. telkeken az utcára egy emeletas, az udvaron földszintes bérház, a konzisztoriális ház telkén pedig egy kántori lakás épül, melyeknek összes előirányzati költsége 76 000 frt.

— **A városháza építése,** mint azt már korábban megírtuk, erről az évről elmarad. Ez évnek hátralevő hónapjait az építés előkészületei foglalják el, a mérnöki hivatal most sokszorosítottja a mostani városháza alaprajzait s rövid idő alatt elkészített a városháza homlokzatának fényképét több példányban. Ha ezek készen lesznek, beterjeszti az építési vázlatrajz kidolgozására vonatkozó pályázati hirdetmény tervezetét. Három-négy hónap kell azután arra, hogy a pályázók terveiket elkészítsék, azok felülbíráltassanak, a bírálót alapján a részletes tervek kidolgoztassanak és az építés ügye szabályszerűen lefolytassák. Csak ezután kerülhet sor az építési munkák árlejtés útján leendő biztosítására. De már ekkor észre jár az esztendő, a jövő tél folyamán azonban a vállalkozó már hordathatja a téglát és a kor tavasszal hozzáfoghat a második emelet építéséhez. A nyáron át a munkálatok olyan gyorsan haladhatnak, hogy 1896. tavaszán, a millennium esztendejében felavatható lesz a debreceni republika büszke, monumentális közháza.

— **Szolgálati szabályzat a kórházi biztosok részére.** A városi közgyűlés tudvalevőleg második kórházi biztos állást is szervezett, minek folytán ezek munkakörét újonnan kell meghatározni. Boczkó Sámuel r.-főkaptány ma terjesztette be a tanácshoz a kórházi biztosok szolgálati szabályzatának tervezetét elfogadás végett. A tervezet szerint az újonnan épített kórház megnyitása folytán megszakadott kórházi biztos ügykezelés két részre oszlatik és pedig belső és külsőre; előbbi az első, utóbbi a második kórházi biztos köteles végezni, ki egyúttal az összes pénzübeli követelések behajtása és elszámolásával is megbíztatik, és e végből köteles kellő óvadékat tenni le.

— **Ágygerinclob.** Dr. B r u c k n e r Ernő orvos ma ismét egy újabb esetet jelentett be a legujabb betetegségből. M i k e F e r e n c 61 éves gözmalmi lisztraktári munkás, tegnap a Kut utca 920. szám alatti lakásán megbetegedett, s az orvos megállapítva a diagnózist, a betegséget bejelentő lapon így jelezte: e n y h é b b e s e t, i g e n k i f e j l e t t á g y - g e r i n c l o b t ü n e t e k k e l. A betegnek felesége és egy kis gyermeke van, ki a k i s d e d ő v o d á b a j á r.

— **Országos tanszerkiállítás Debrecenben.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg, a városunkban tartandó tanszerkiállítás előkészítő bizottságának elnökségéhez intézett leiratában eagedélyezte a kiállításnak a kért időben való megarthatását. A jövő hét folyamán végleges szervezkedés céljából az előkészítő nagybizottságot gyűlésre fogja hívni az elnökség.

— **Katonatartási váltáság.** Azok a háztulajdonosok, akik magukat a katonatartás kötelezettsége alul megváltani kívánják, ez iránt jelentkezhetnek május 1-ig a városházán a közgazgatási jegyzői hivatalban.

— **Érmihályfalván,** a mint lapunknak írják, e hó 28 án hangversenyvel egybekötött táncestét tartanak. A mu átság jövedelmét a községi kiseddóvoda javára fordítják s a hangversenyben részt vesz a debreceni ev. ref. főiskola énekkara.

Sport.

A lóversenyek. A f. hó ápril hó 17-ki számunkban a lóversenyekre vonatkozó közle- nyünket, a második napi futásoknál a lovak nevei felsorolása mellett a lovaglók színeivel egészítjük ki.

I. Nyeretlenség versenye. 800 korona (egyleti díj) a győztesnek, 100 korona a 2-ik lónak. Távolság 1200 méter.

1. Butterfly: Sárga, kék gyűrűs ujjak, kék sap. 2. Csal a leány: Sárga és kék csikos. 3. Perla: Fekete, ezüst zsinórzat. 4. Raison: Kék, fehér kettős szalag, kék sap. 5. Mártha: Ugyan- azok. 6. Gentry: Fekete, vörös ujjak és sapka. 7. Mac Kinley: Rózsaszín, fekete sapka. 8. Enigme: Szürke, vörös sapka arany bojtjal. 9. Ficsur: Fehér és vörös csikos fekete sap. 10. Reseda: Fehér, vörös ujjak, fehér sapka. 11. Békés: Fehér, kék szegély égszínkék sap. 12. Bilincs: Sárga, vörös ujjak, sárga sapka.

II. Totalitaseurverseny. 1200 korona (egyleti díj) a győztesnek, 200 korona a 2-ik lónak. Távolság 2400 méter.

1. Wittmann: Sárga és kék csikos. 2. Juci: Kék, fehér kettős szalag, kék sap. 3. Raison! Ugyanazok. 4. Péntek: Fekete vörös ujjak és sapka. 5. Mácsi: Ugyanazok. 6. Álhir: Fehér-kék csikos, vörös sapka. 7. Enigme: Szürke, vörös sapka arany bojtjal. 8. Békés: Sárga, kék sapka. 9. Vadorzó: Sárga, kék sapka. 10. Bora: Kék, fekete-sárga csikos ujjak, fehér sapka. 11. Ficsur: Fehér és vörös csikos, fekete sapka.

III. Eladóverseny. 1000 korona a győztesnek, 100 korona a 2. lónak. Távolság 1600 méter.

1. Haidamann: zöld vörös sapka. 2. Csal a leány: sárga és kék csikos. 3. Lator: sárga és kék csikos. 4. Mártha: kék, fehér kettős szalag, kék sapka. 5. Péntek: fekete, vörös ujjak és kék sapka. 6. Mac Kinley: rózsaszín, fekete sapka. 7. Enigme: szürke, vörös sapka arany bojtjal. 8. Talisman: egyenruha világoskék-fehér vállszalag. 9. General Prim: sötétkék, sárga pettyek, vörös sapka.

IV. Akadémia verseny. 1000 korona (melyből 800 korona államdíj és 200 korona egyleti díj) a győztesnek, 100 korona a 2-dik lónak. Távolság 3200 méter.

1. Paris: Fehér, kék ujjak és sapka. 2. Dewotka: Fekete, ezüst zsinórzat. 3. Kogut: Ugyanazok. 4. Crème Nougat: Kék, fehér kettős szalag, kék sapka. 5. Fanatica: Fehér-kék csikos, vörös sapka. 6. Fergeteg: Jobbról: vörös, kék ujj. Balról: kék, vörös ujj, kék-vörös sapka. 7. Vidd-el: Sárga, kék sapka. 8. Marcsa: Fehér, vörös ujjak, fehér sapka. 9. Hites: Fehér, kék szegély, égszínkék sapka. 10. Gassenbub: Sárga, kék szalag és sapka. 11. Felhő II. Szalmasárga, kék sapka.

V. Nagy akadémia verseny. 1500 korona (melyből 1200 korona államdíj és 300 korona egyleti díj) a győztesnek, 200 korona a 2-ik lónak. Távolság 4000 méter.

1. Jely: Sárga kék gyűrűs ujjak kék sapka. 2. Pola: Sárga és kék csikos. 3. Babie- ka: Fekete ezüst zsinórzat. 4. Kogut: Ugyan- azok. 5. Mácsi: Fekete, vörös ujjak és sapka. 6. Péntek: Ugyanazok. 7. Szemfény Ugyanazok. 8. Alfons: Jobbról: vörös, kék ujj. 9. Holló: Balról: kék, vörös ujj, kék-vörös sapka. 10. Elza: Ugyanazok. 11. Metallist: Aranysárga, kék gyűrűk, aranysárga sapka kék pettyekkel. 12. Cendrillon: Egyenruha, világoskék-fehér váll szalag. 13. Pastoral: Szalmasárga, kék sapka.

Szerkesztői posta.

K. Zs. („Kézlye-itó- és női iskolánk.”) Az alapos közleményt hova-előbb adjuk

Eva. („Ez az!” és „Leszállt az ég.”) A leg- bájosabb Évát is megszólítnák, ha — Ádámját keresve — így verselne:

Egy-egy férfi root lá va Rábámuk önfelelt n...

Vagy nem veszi észre másik versében a „Kék lesz!” és „Fekete lesz!” kezdetű strófik prózái voltát? Tehetsége azonban határozottan van s várjuk a sikerültebb dolgokat!

Számrejtvény.

— Oláh Györgytől. —

Table with numbers and words: 28 5 33 17 Egy szükséges butor darab. 2 25 5 10 11 4 16 Régi város, ma is halad. 12 20 30 Ólálkodik a táborban. 8 3 15 23 Nyakunk szerve, fontos ottan. 26 31 34 9 Magas lejtős vagy meredek. 32 18 6 29 21 Tálból eszik az emberek. 1 19 27 24 A zsir se jó, ha már ilyen 13 7 22 Erdőben él, avagy vizen. 12 14 21 Láthatod ezt sok szekeren. 7 34 9 Benne fészkel az értelen, 1-34 Mondta ezt a nagy Wekerle Ez az ő böles híres elve:

(Megfejtését jövő szombati számunkban közöljük s a megiejtők közt érdekes olvasmányt sor- solunk ki)

A múlt heti talány megfejtése: („Mohás vész”) Megfejtését helyesen beküldötték: W a l- nert Albinné, Elek Z., báró Dittfurtné (Högyész), Feketeéné, Fehéi Otilia, Bányai Dezső, Brendt János (Tübinga), Debreczen István, Péter Oga, Darvass Esztike és Sándor, Dóczy Ilona, Zivuska Ferenc (Bécs), Falk Alice, Frank Mariska, Kovács Sándor, Tóth Emi, Juhász Imre, Zom- bor Imre, Koroknai Imre, Glück Leopoldné, Fülöp Luiza, Láng Irma, Szutor Esztike és Juliska, Kun Ju- liska, Eöry Mariska és Eöry Kálmán, G. Szabó Kálmán, Schönbberger Jolán, és Irén, Drucker Matild; B. M. (Buda- pest), Párdányi Imre (nyertes), Bu- zás Antal, Faules Ida és Olga Rezedá kisasszony, Czizmadia Anna (Körös- Ladány), Körösy Adorján, Gyürky Otilia, Sinay Imre, és ifj. Jan- kovics Sándor, ifj. Pongor István gimn. tanuló, Korosmáros Kálmán, Lu- kács Ilona, Csengeri József, Daray Jolán, Kovács Feri, Moskovicz Jozefin- Szatmári Zoltán (gymn. tan.), Ná- dási Lajos, Szabó József, Burai Katalin Egeressy Berta, Forgács Gyula, Tóth Helén, Lolotte, Holli Emma Nagy Lóra, Béler Ilka, Nigger, ifj. Balla István, Rosenfeld Emília, Bodó Róza és Boriska

Debreceni városi színház.

Idénybérlet 31 sz. VIII Kis bérlet 31. szünet, Szombaton ápril 21 én

A citerás.

Operette 3 felvonásban Irta: Konti József.

Vasárnap, április 22 én

A libapásztor.

Eredeti operette 3 felvonásban Irta Lukácsy S.

Hétfőn, április 23-án

Az asszony verve jó.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta Lukács Sándor

HETI MŰSOR.

Kedden, ápril hó 24-én: „A jó falusiak” vigjáték, irta Sardou. (Páros bérletben.)

Szerdán, ápril hó 25-én: „Fanchon asszony leánya”, operette 4 felv., irta Louis Varnei (Páratlan bérletben, itt először.)

Csütörtökön, ápril hó 26-án: „Fanchon asszonyleánya”, operette 4 felv. ban, irta Louis Varnei. (Páros bérletben, itt másodszor.)

Pénteken, ápril hó 27-én: „Ali baba és a 40 rabló”, látványos és regényes színmű, irta Komor Gyula. (Bérlet-szünetben, leszállított helyárrakkal: nép- és gyermek előadás.)

Kiadó és laptulajdonos: „Osekonai” nyomda és kiadó r.-t. Felelős szerkesztő: Komlóssy Dezső.

Nyilttér. Nyilt levél

a Salvator-forrás igazgatóságának Eperjesen.

Bécses kérdésére, vajjon a Salvator viz- t saját használatomra rendeltem, a következők t hozom szíves tudomására:

Súlyos vesebetegségben, (vesekólikában) és annak következményeiben szenvedve, orvosom Dr. Lerch Sándor Bécsben, a karlsbadi kura után a Salvator-forrásnak ivását aján- totta és most már évek óta azt a legjobb sikerrel használom.

A víz nekem kitűnő szolgálatot tett, izületi és köszvényes bántalmaim ellen is és annak folytatólagos használata után fájdal- main vézkep megszűntek.

A vesebántalmam kapcsolatában képző- dött húgydara következtében, húgyhólyaghu- rut is fejlődött és az ellen is kitűnő sikert értem a Salvator-forrás használata által és a vizeleti nehézségek és fájdalmak eltűntek.

A mondottak folytán természetes, hogy kötelességemnek tartom, a Salvator-forrást minden adandó alkalmomkor a legmelegebben ajánlani és midőn az elért sikereket Önnek közlöm, azoknak mentől tágasabb körökben való hird- tése által jól fog cselekedni.

Bukarest, 1893. december 3.

Palatis Royal. Kiváló tisztelettel Goldberger Ignác, Chef de cuisine royale.

LEOPOLD SAMEL

Teplitz, Csehország. 436 szám. 1894. v. k.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 5743/1894. P. számú végzése folytán köz- hirre tétetik, miszerint Ipáregyesületi ta- karék és hitelintézet részére Kepes La- jos és Kepes Mór debreczeni lakosoktól 700 forint tőke, ennek 1893. évi június hó 25. napjától számitandó 6%-os kama- tai és eddig összesen 55 frt 80 kr. per- költség erejéig 1893. évi aug. hó 5. én bíróilag lefoglalt és 800 forintba becsült terményekből álló ingóságok 1894. évi május hó 1-én délelőtt 9 órakor kezde- tét veendő és id. Vértessy János-féle tanyán a szépesen megtartandó nyilván- nos bírói árverésen, a legtöbbet ígérő- nek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fog- nak adatni.

Debreczen, 1894. évi ápril. hó 18. Sugár Gyula bírói kiküldött.

egy szoba irodá Péte

1428 tk 1894.

Árver

A telekkö Debrecz Fodor 496 frt iránti v kir. tör bíróság fekvő, + 9890 verést kikiáltás és hogy 1894 délután vényszé mében a megá adatni Á ingatlan 183 frt 1881: árfolyan novemb igazságt jelölt óv dott kez t.-cz. 17 nek a kiállított gáltatni K ruár hó A telekkö

Rózsa Lajos nődivat termében

Kistemplom-bazár

több mint 200 darab szebbnél szebb

☞ párisi és bécsi ☜

diszitett női model-kalap érkezett,

azonkívül a legdivatosabb női felöltők, gallérok, csipke Mantilok, esőköpenyek, Jaquetek, a legnagyobb választékban a legjutányosabb áron kaphatók.

Kiadó

egy udvari szoba, előszobával és inas szobával irodának is használható, Péterfia-utca elején 974.

1428 tk
1894.

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Debreczen sz. kir. város végrehajthatónak Fodor József végrehajtást szenvedő elleni 496 frt 20 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreceni kir. járásbíró) területén lévő Debreczenben fekvő, a debreczeni 6179 sz. tjkönyvben A + 9890 hrsz. a foglalt ingatlanra az árverést 1830 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban, elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1894 évi májushó 10-ik napján** délután 3 órakor a debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 183 frtot készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1894. évi február hó 22-ik napján.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Károly
kir. tiszéki bíró.

Gyenes Lajos

DEBRECZEN, főtér, városház épület.

Nagy választék

Női ruhaszövet és fekete kelmék,
Zsinór, moár és egyéb diszek,
Fekete és színes ruha selymek,
Toile, Satin, Ajour mosó kelmék,
Karton, toile, és satin kötények,
Haushild kötőpamut,
Jó szabású fűzők (Mieder),
Női, férfi és gyermek harisnyák,
Csipke és gyapju függönyök,
Ágyterítők, Napernyők.

☞ Női ruhák elkészíttetését saját szöveteimből elvállalom. ☜

Meghívó.

A „TAKARÉK ÉS HITELINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

t. részvényesei

a f. év május 6-ik napján, d. e. 10 órakor

az intézeti ház üzleti helyiségében (Csapó-u 335/6. sz. a.)

megtartandó folytatólagos

rendkívüli közgyűlésre

azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy ezen közgyűlésen az alapszabályok 27-ik §-a értelmében tekintet nélkül az azon képviselt szavazatok számára, az elnapolt közgyűlésre kitűzve volt tárgyak feletti érvényes határozat fog hozatni és hogy szavazatjog gyakorlására csak oly részvényesek jogosítvák, kiknek nevei a közgyűlés előtt 30 nappal a részvénykönyvbe bevezetettek.

T á r g y :

Alapszabály módosítás folytatása.

Debreczen, 1894. április hó 20-án.

Az igazgatóság.

Gargon-lakás a főtéren.

Két nagy utcai szoba előszobával,
két külön bejárat, két ur is használhatja.
Kedvező fekvés keletre.

Irodának is igen alkamas.

Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

CEDL ADOLF

gép- és kazánműhelye

DEBRECZEN, Széchenyi-utca végén

felvállal minden e szak
mába való munkát

legjutányosabb árfelszámítás
és pontos kiszolgálat mellett.

2 arany, 13 ezüst érem.		9 dísz- és elismerő okmány.
Kwizda-féle		
Korneuburgi marha-táppor		
lovak, szarvasmarha és juhok számára, Egész dobozzal 70 kr., — fél dobozzal 35 kr.		
40 év óta a legtöbbször állásban használatban, é'vágy- hiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása a tejelekedésség fokozása czéljából.		
Tessék a főnöbbsi védjegyre figyelni a vételnél ha- tározottan kife- jezni: Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor	Fő letét: Kwizda F. János osztály s. és kir. és román kir. ud- vari szállító kerü- leti gyógyszer-tá- rban Korneuburgban, Bécs mellett.	Valódi minőség- ben gyógyszer- tárakban és dro- gista-knál kapható.

A világ
legjobb
fénymáz!

FERNOLENDT

fénymáz.

Bécs
gyár alapított
1835!

Ezen fénymáz
vitriol nélkül
gyorsan a leg-
szébb mély feke-
teszínű fényt ad
ja és a bőrt tar-
tossá teszi.

Mindenütt raktáron!
Ertesítés! A n.
é. közönség saját
érdekeiben kére-
tik csakis Fernolendt fénymáz venni és
csak azon dobozokat megadni, melyek
St. Fernolendt
névaláírással vannak ellátva, mivel
temérdek értéktelen utánzat van forgá-
lomban, melynek vignétája az én vig-
nétámhoz hasonlóan vannak nyomva,
hogy így a közönséget tévútra vezessék

Szeret ön
szép, fehér, czárt arcú színt, úgy mosakodjék napont

Bergmann liliomtej-szappannal

Bergmann és Tsa Dresden-Radeboul.

(Védjegy: Két bányász.)

Legjobb szer szepítő, valamint minden bőrtisztítálatlanság
ellen. Egy drb. 45 kr. Kapható ROTHSCHEK V.
EMIL gyógyszer-tárban.

Az ujosztásu földön
körülbelől 30 holdas első
osztályu szántóföld — ta-
nyával — eladó.

Értekezhetni Battyáni-
utca 2162. sz. a.

EGYEDÜLI FÜRDŐ,

mely biztosan gyógyítja a CSONTSZUT, az össze-
zsugorodott tagokat.

minden nemét a köszvényes, oszozos bántalmaknak, bármiféle bőrbajokat;
továbbá görvény, sápkór, máj, lép vese és belső daganatok s egyéb
női bajokra a legkitünőbb hatású a jól berendezett

KONYÁRI

SÓSTÓ FÜRDŐ,

Megnyitás ápril 29 én.

A t. fürdőközség szórakozására az idényre Lolo Antal debre-
czeni kitünő zenekarát állandóan szerződtettem, valamint gondoskodtam,
hogy hírlapok tartása által a közönség igényeinek minden tekintetben
megfelelhessek.

A fürdőnek 70 kényelmesen berendezett szobája van, melyek jutá-
nyos árban akár ágyneművel, akár a nélkül állanak a közönség ren-
delkezésére.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni,
hogy a fürdő éttermét átvettem és iparkodni fogok a mélyen tisztelt
vendégek meglegedését jó magyar konyha és hamisítatlan italok pontos
és olcsó kiszolgáltatása által kiérdemelni. Tisztelettel

GONDÁR LAJOS, vendéglős.

Fürdőorvos Dr. ENGEL IGNÁCZ t. megyei járásorvos ur, a ki a
betegeket villany és massage gyógykezelésben is részesíti.

15 napon tul tartózkodó vendégeknek úgy a fürdő, szobadíjakból,
valamint az étkezésből is 10 százalék, 30 napon tul tartózkodóknak 20
százalékot engedményezünk. Bővebb felvilágosítással készségesen szolgál
tisztelettel

D. NAGY ISTVÁN, bérlő.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőket és májfoltokat
valamint az összes
bőrtisztítálatlanságokat
eltávolít biztosan az

Eszéki Spitzer-kenőcs

é- az
Eszéki Salvator-szappan.

Valódi minőségben csak a DIENES C. J.-féle gyógyszer-tárban

ESZÉKEN, felsőváros.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.	1 darab valódi Salvator-szappan	50 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz	40 kr.	1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben	30 kr. s 1 ft!

Figyelmeztetés.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van-
nak látva és kériatik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szap-
pant kérni és elfogadni.

Kapható DEBRECZENBEN: Mihalovits István ur gyógyszer-tárban és Schwarz M. L. urnál.

Faller Gyula

DEBRECZEN,

fő-utca 1901 sz. Steinfeld Antal ur házában.

Van szerencsém a t. vevő közönség bocsés tudomására hozni, hogy

férfi és női divat üzletemet

átalakítva ujonnan berendeztem és az ott kapható legjobb minőségű árukra u. m.: férfi fehérnemű, nyakkendő valódi angol kemény puha és szalma

kalap, séta és vasbot. — férfi és női nap- és eső-ernyő, különféle zsábkendő, czérna, selyem és valódi **prágai** bőr keztyű, deréköv. — női Blouse derék fűző kötély, harisnya, csipkekendő, arczfátyol, legyező, diszhajtű. — Leány és fiu tricót és chewiott ruha.

Nagyválasztékban utazó **bőrönd** táska és pinecirtáska, szivar, pénz és tükör **tárca**, **illat-szer**, kefe, fésű, rövidáru, koszorú, **szalag**, csipke és még sok itt fel nem sorolt cikkek, szives figyelmöket felhívni, magamat b. pártfogásukba ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Faller Gyula.

Első debreczeni

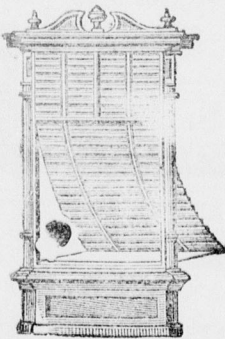
PAPLAN-GYÁR

DEBRECZEN, Széchenyi-utca.

PAPLANOK,

matrácok

mérték szerint gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Kováts A.

Redőny, rouleaux- és üveg-ház-árnyék fedő-gyára
BÉCS, IV. Hauptstrasse Nr. 51.
Egy redőny, teljes, 3 frt 50 krtól felfelé.
Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.
Viszont eladók és építésznek külön árak.

Nagyérdemű közönség!

Tapasztalva a m. t. közönségnek azon nagybecsült pártfogását — melyben üzletemet eddig is részesítette — arra indítottam, hogy még fokozottabb mértékben igyekezzem vevőim igényeit kielégíthetui. E ezébből folytonosan jégen tartom a legfinomabb saját készítményű **párisi kralain, braunschweigi, frankfurti, augsburgi stb. HUS-SAJTJA MA**, ugyszintén kitünő minőségű

szalvaládét, virstlit, mortadelát, nyelvsajtokat stb.

Nagyválasztékban szolgálhatok a m. t. közönségnek a legkitünőbb minőségű

ezitromos, borsos, foghagymás, ugyszintén frissen füstölt kolbászszal.

Felhívom a figyelmét egyszersmind az üzletembem található

finom főtt sovány kassai, prágai, debreczeni sonkákra.

Nagy gondot fordítok arra, hogy üzletembem **naponként friss kitünő sertéshus** szolgál-tassék ki s hogy a legtisztább zsirnak való, **fehér és paprikás szalonna, füstölt hus, hár és izletes BŐRÖS MALAGZ pecsenye** legyen kapható.

A m. t. közönség pártfogását kérve maradtam

tisztelettel

SOMOGYI GYULA

hentes.

Nagy-Csapó utca 335. szám, a Csapó-utcai bank házában.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS

női divatáru és confectio

ÜZLETEM MEGSZÜNTETÉSE MIATT

raktáron lévő összes áruim, mivel a kiárulás

már csak igen rövid ideig tart,

alant sorolt cikkek

minden lehető áron kiárusítom,

tisztelettel

ROTT L.

Debreczen, főpiacz.

Szines és fekete divat kelmék, Karton, Batiszt, Zefir és Szaten, szines fekete és alkalmi selyem ruha kelmék, Szatén és Atlasz paplanok, ágyterítők és függönyök, továbbá nagy készletben tavaszi felöltők, kabátok, esőköppenyek, gallérok, csipke mantillok selyem és Lüsster porköppenyek

igen olcsó árban.

Bécs, Rotunde.

Naponta katonazene

a Nemzetközi faluban és civilizene a

Kostlogeuben.

Nyitva reggel 10-től esti 11-ig.

Nemzetközi kiállítás.

néptápszerek, hadseregellátás, mentőszerek, forgalmi eszközök és egy különleges sportkiállításban

1894. April 20-tól július 1-ig

rendezi

Ő cs. és kir. fensége Ferdinánd Ferencz Oesterrreich-Este főherceg védnöksége

alatt álló

gazdasági ismereteket terjesztő egylet.

Bolépti-díj: Hétköznapon 30 kr. vasár- és ünnepnapon 20 kr. Pénteken 1 frt.

Bécs, Rotunde.

Kiállítási sorsjegy

á 1 korona.

5 főnyeremény

á 10,000 korona.

Egy sorsjegy vételnél, a Rotunde pénztárnál hétköznapon (Péntek kivételével) ingyen beméret.

Önkéntes árverés!

Néhai Buday József hagyatékához tartozó lovak, ökrök és tehének a **folyó hó 22 és 23-án** tartandó országos vásár alkalmával nyilvános önkéntes árverésen, készpénz fizetés mellett, a vásártéren elfognak adatni, melyre a venni szándékozók ezuton is meghívtnak:

Eladóvá vannak téve továbbá a hagyatékhoz tartozó s a szepesi és esesi tanyákon megtekinthető ekék, boronák, hengerek, arató, vető, kaszáló és szénagyűjtő gépek, négy járgány, hat darab különböző szerkezetű rosta, szecska, és répavágók, állatmázsa, 14 ökör, — 2 igás ló szekér, kocsik és egyéb gazdasági eszközök.

Értekezhetni Debreczenben Kossuth (Czegléd)-utcán 2596 sz. a.

Eladó

a köntös kertben egy darab 2 nyilas jó bakáros szőlő és a varga kertben egy hold föld ölenként.

Értekezhetni: Bárány-u. 2379 sz. a.

Tölsner Adolf
Billiárd-gyára
Bécs, V. Rampersdorfgasse No. 7.

ajánlja cs. és k. kizárólag szabad.

fordíthatlan billiárdjait
két márványlappal most 525 frttól feljebb.
Elvállal egész kávéházi berendezéseket mindenféle módozatban, részletfizetésre is.
Átjatszott billiárdok bábra vagy carambolra új szerkezettel 150 frttól feljebb. — Arjegyzekek kívánatra ingyen.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*
Horgony-Pain-Expeller
olnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend.
Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi köszvény, csúsz és tagszagatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólag emlékeztetve hozva. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb háziszser általánosan kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.
Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitűnő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony“ védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonnyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerterárhoz: Richter gyógyszerterárhoz „az arany oroslánhoz“ Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

Női felöltők áruháza.

Különlegességek

Dus választékban megérkeztek, egyszerűtől a legelegánsabbig az 1894-ik évi tavaszi évad

feltűnő ujdonságai női confectióban

Caeps, Pellerin, Gallérok, Kabátok, Köpenyek és gyermek-felöltők stb., nagy mennyiségben, melyek megtekintésére a t. hölgy közönséget tisztelettel meghívjuk.

Tisztelettel

Heiman és Halmágyi

női és gyermek felöltők áruháza.

GYORS ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS.

V A R G A és V A S S

előbb HUBER JÓZSEF

férfi öltöny készítőik.

ALAPITTATOTT 1866.

Mindenmemű bel- és külföldi szövetek raktára
DEBRECZENBEN.

Ajánlják a t. cz. közönségnek minden szakmába vágó rendeléseket, nevezetesen: magyar francia, angol és német férfi ruhák, ugyszinte papi és katonai egyenruhák gyors, pontos és jutányos ároni elkészítését.

Szövet-raktár: Piacz-utca,

a megyeház mellett 2133. sz.

GYORS ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS.

Világhírű

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapír

Braunstein freres gyarából, Párizsban

65 Boulevard Ekelmans 65.

A Braunstein freres cég csakis Gassicourtban (S. és O.) franciaországban létező saját papírgyárának készítményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerű a legújabb években alapított berendezett telep készítményei a papírpap diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely clárusítására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papírból készített valódi francia szivarkapapír, valamint valódi francia szivarkahüvely, melynél minden papírtok a „Braunstein Freres“ céget viseli, s minl norinbergi nagykereskedésben valamint minden magyar kir. dohányüzletben kapható.